

af löf eller gräs. Så underligen frambringas många ting i Naturens rike, som förtjena vår upmärksamhet. Mö-mumlors arbete i Södra orter är af samma beskaffenhet. Rötter på Sjørör säges ock hafva någon särdeles sötma.

En lappsk trä-gud år 1694.

I Svenska Dagbladet för den 21 mars förekommer under rubriken »Den falska afguden från Arjeplog» en för författaren till det i Fataburen för detta år s. 58 anmälda arbetet om lappsk folktroganska skarp kritik. Då herr Kolmodin hittills blifvit svaret skyldig, måste man antaga, att de där uttalade beskyllningarna äfven varit berättigade, hvadan de för den lappska etnologien viktigaste här i korthet anföras. Insändaren i Sv. Dagbladet, som uppger sig vara bosatt i Arjeplog, meddelar, dels att den hos Kolmodin (s. 28) afbildade, å ett på rot stående träd anträffade bilden bevisligen endast är en mystifikation, utförd af en ännu lefvande svensk bonde; dels att den (s. 29) omtalade »lilla båten» i själfva verket varit en lek-sakspulka af det slag, som hos lapparna ofta nog förekommer. Anmälaren i denna tidskrift fann ock all anledning att ställa den förra äfvensom en annan af de i det ifrågavarande arbetet förekommande uppgifterna på framtiden. Att författaren skulle hafva förväxlat bilden af en pulka med den af en båt, kunde icke gärna misstänkas. Hvad uppgifterna — författaren anför flera sådana — om de i lefvande träd inhuggna bilderna beträffar torde emellertid följande, såvidt jag vet, hittills förbisedda utsaga antyda, att till grund för dessa dock på djupet föreligger en verklig sydlappsk folksed.

Det i en ganska slarfvigt tillkommen latinsk disputationshandling förekommande belägget, hvarpå doktor K. R. V. Wikman i Vasa haft vänligheten att i ett annat sammanhang en gång fästa min uppmärksamhet, återgifves här i åtminstone sakligt riktig svensk tolkning.

Daniel Touscherus, Jemt. D. A. Adumbrationem alpium, quas habet Jemtia, perbreve. Præs. H. Valerius. Upsala 1694, s. 5—7.

Förskräckligt är huru öfverfullt med kvarlefvor af gamla vidskepelse än i dag påträffas bland lapparna. Låt vara att jag många gånger förut hört det, så har jag dock icke förmått sätta tro till det tomma pratet, ty så intalade jag mig att det var. I synnerhet hade jag trott det vara idel snack hvad många förtäljt om deras skyddsherre Storjunkarn. Att detta emellertid är sant hade jag förut icke haft tillfälle att såsom nu med egna ögon iakttaga. Till den invid fjällen belägna Offerdals kyrka inbjöd mig såväl stället behag som den enastående älskvärdhet, som utmärker dess vördade pastor, hvilken där kvarhöll mig hela månaden eller längre. Då ledd af sitt goda hjärta min ärade värd en gång utsträckte sin vandring längre bort än vanligt, råkade han oförmodadt på en plats, där några lappar slagit läger. Hyddan var usel, täckt med en mängd löf samt grenar och barkstycken af åtskilliga träd. Nära intill sågs ett högt träd, hvari var inskuren en bild, om af en gud eller en djäfvul, kan jag ej säga (*nescio cujus vei Dei vel Dæmonis*). Då min värd berättade oss detta och tiden godt tillät, lockade det ovanliga i saken äfven mig att besöka det vidunderliga belätet. Jag gick dit och fann en i ett stort träd särdeles rätt inskuren afgudabild (*idolum ruditer admodum magnæ insculptum arbori*). »Milde gud!» utropade jag, »ställa de alltid så här sina hyddor under beskärm ar bilden af en vanmäktig afgud (*vani Numinis imagine*)?» »Ja, hvad mera är», svarade min värd, »icke blott sina hyddor utan sina trolltrummor och pälsar och på det hela taget allt hvad de rå om. Och icke blir det någon lätt sak att få bot för detta onda, så länge detta kringirrande folk envist håller till i skogarna och hvarken eger fasta bostäder eller besöker kyrkan annat än i ytterst sällsynta fall och då endast af fruktan för straff.» Men i detta sammanhang må det vara nog taladt om dessa.